

Adam Smith-prisen 2011

Bent Blüdnikow

Tale ved tildelingen af Adam Smith-prisen til Bent Blüdnikow

Af Henrik Gade Jensen

Jeg lærte Bent Blüdnikow at kende i september 1989, da vi begge begyndte som undervisningsassistenter på faget Ret og Samfund på jurastudiet ved Københavns Universitet.

Bent er historiker og havde et job i Rigsarkivet, og jeg er filosof, og faget Ret og Samfund var et lidt langhåret, kritisk fag på 1. årsprøve, hvor underviserne kom fra flere faglige retninger. Fagleder var professor Ole Krarup, og han har og havde sin egen personlige måde at lægge linjen for et fag på, men det var nu egentligt et sjovt og fagligt udfordrende miljø.

Bent og jeg mødtes i 1989 efter hver undervisningsgang i den gamle Kannibal, kantinen under Nørregade for universitetets ansatte, til frokost og kaffe. Og så trillede Bent videre ned på Rigsarkivet til sit arbejde.

Sådan gik det mere eller mindre i et par år.

Vi fulgtes ad til seminarer på Gilbjerg hoved for fagets lærere, og da det var min første undervisningstjans, havde jeg meget at lære, og en god del af det kom fra Bent.

Det var stadig lidt forbeholdent, for jeg troede Bent var lige så lyserød og venstreorienteret som alle de andre lærere på faget. Og Bent troede nok det samme om mig. Man holdt kortene til kroppen og sendte så de rette signaler ud i rummet, så man tilhørte gruppen. Grinede af Ole Krarups vittigheder – nej det gjorde jeg spontant, for han var sjov. Og det var i det hele taget et spændende miljø, fordi underviserne og de faste lærere var inspirerende, og det hele var nyt for mig.

Jeg husker ikke helt kronologien, men så omkring 1992 hørte jeg en dag i radioen et interview med Bent i

anledning af hans bog "Som om de slet ikke eksisterede". Bogen handler om redning af danske og tyske jøder under Anden Verdenskrig, og interviewereren havde lagt op til en samtale, der skulle kulminere i en kritik af den daværende flygtningepolitik, der skulle sammenlignes med den yderst restriktive og kritisable danske politik op til og under Anden verdenskrig. Men i stedet konkluderede Bent i samtalen med at lange ud efter den danske venstrefløj og dens samarbejde med proterroristiske palæstinensiske grupper, som blandt andet endte i demonstrationer mod danske jøder.

Hvad var nu lige det? Journalisten blev også synlig forbavset. Det var ikke den konklusion, som hun ville have på P1-indslaget.

Ikke lang tid efter kom så i 1994 artiklen i Weekendavisen skrevet sammen med Arne Notkin, "Terrorismens danske heppekor". Den omhandlede bl.a. en solidaritetserklæring om "ubetinget støtte til PFLP" i 1974, som 72 kendte danske kulturpersonligheder havde underskrevet. Det var nok især de mange navne, hvoraf mange mente, at de ikke havde underskrevet noget, og i hvert fald ikke havde ment det, som gav anledning til hidsig debat i spalterne ugerne efter.

Så var ånden ude af flasken, og året efter blev Bent så debatredaktør på Weekendavisen, hvor Peter Wivel var chefredaktør. Så kom der gang i debatten om venstrefløjen, og debatsiderne hver fredag blev eftertragtet læsning. Nu var der endelig en debatredaktør, der ville noget og havde ideer om, hvad der burde debatteres.

Da Peter Wivel i 1998 blev chefredaktør på Berlingske Tidende, fulgte Bent Blüdnikow med. Og så var der debat,

ikke en gang om ugen, men hver dag. Med kronikker, kommentarer og læserbreve. Senere også Groft Sagt.

Bent Blüdnikow mente ikke, at der i Danmark havde været et opgør med venstrefløjten og satte derfor fokus på en kritik af venstrefløjten. På en måde burde det jo være indlysende på en borgerlig avis, men det var det ikke. Bents sikre støtte var Peter Wivel, selv en gammel VS'er der i et anfald af vanvare kunne sammenligne Mao og Grundtvig. Men journalisterne og redaktørerne så mere på Bent som en irritation end en inspirerende kollega.

Efter vore veje var skiltes efter undervisningen på jura-studiet, blev jeg en dag ringet op af Bent, da han var blevet debatredaktør på Weekendavisen. Jeg tror, det var nogenlunde samtidigt, at jeg begyndte at skrive, især i Information, om hvad jeg anså for venstrefløjens fortrædeligheder. Og det læste Bent, og så var jeg inviteret til også at skrive i Berlingskes spalter.

I de seks år, Bent Blüdnikow var debatredaktør på Weekendavisen og Berlingske Tidende blev der sat gang i en offentlig debat om især venstrefløjten.

I bogen "Opgøret om den kolde krig", som Bent redigerede for Peter la Cours Forlag i 2003, er mange af indlægene fra Berlingskes spalter samlet. Om den kolde krig, om mediernes rolle, om universitetsmarxismen, om venstrefløjens antisemitisme, om østkontakter og spionage og om fodnoteperioden.

Bent formåede at mobilisere en lang række borgerlige meningsdannere og inspirere en række yngre folk til at blande sig i debatten. En del er blevet ringet op af Bent Blüdnikow efter, at han har set et læserbrev i en avis, og så inviterede dem til at bidrage til spalterne.

Samtidigt formåede Bent at skære ind til benet, skærpe argumenterne og give debatten den kant, som er nødvendig for, at det skal flytte dagsordenen.

En af de voldsomste debatter var om Den Store Danske Encyklopædi i 2000-2001. Der var mange skældud fra de højeste akademiske steder, men slutstregen blev alligevel, at Gyldendal korrigerede og supplerede i net-udgaven og delvis i supplementsbindet. I begyndelsen var der kun skældsord og irettesættelser fra det akademiske parnas, men Bent Blüdnikows fært viste sig alligevel rigtig. I flere tilfælde har han også som boganmelder ved Berlingske afsløret fusk, plagiat og mangel på kritisk sans, så forlagene måtte trække udgivelser tilbage.

I normale lande hædres en person for en sådan indsats.

I DR er han officielt blevet betegnet som "Den jødiske blodhund", på Wikipedia kaldes han "Bent blod" og historikeren Morten Thing kalder ham "selvudnævnt McCarthy og heksejæger".

Fremskridt skabes aldrig af konsensus. Det er altid gennem kontrovers og uenighed, at nye erkendelser nås. Det kan være hårdt undervejs, for hvem ønsker at skabe splid og uenighed? Og hvem ønsker selv at blive den udskældte kætter, som taler det etablerede imod? Hvorfor ikke hellere stryge med hårene og tavs markere sin overensstemmelse med tidsånden?

I dag kan det være svært at forstå for dem, der ikke har oplevet 1970'erne og 1980'erne, hvor langt ude mange dengang var. I partier til venstre for SF ville man revolution - og det med vold og magt. Der var mange grupperinger, og også Danmarks kommunistiske parti (DKP) stod stærkt, og deres ønske var at Danmark skulle kopiere det planøkonomiske system i Sovjetunionen, som faldt sammen i 1990. De politiske idoler var Mao Tse-tung og Ho Chi Minh, Fidel Castro og Che Guevara, Arafat og Gaddafi. De fleste af dem en flok hensynsløse masse-mordere, som vi først i dag er ved at få afviklet: militært, politisk eller moralsk.

Disse partier til venstre for SF var enorm aktive i 1970'erne og 1980'erne og prægede den politiske debat, men det var ikke en navnløs bevægelse. Det var personer, der agiterede for disse synspunkter. Ihærdige sjæle kæmpede og stred om, hvilken variant af kommunisme, som var den korrekte. Partiet KAP mente, at Kampuchea under Pol Pot havde fundet den rette vej. I dag ved vi, at det var det mest morderiske diktatur.

I dag er partierne og grupperingerne væk. Idolerne er borte – bort set fra Fidel og Che, som synes mere udødelige end Olympens guder. Og Mao har langsomt fundet sin rette plads blandt historiens monstre ved siden af Stalin og Hitler.

Skal vi så bare glemme? Slukke for erindringen? Hvor er de mennesker i dag, som i 1970'erne og 1980'erne kæmpede venstrefløjens ihærdige kampe? Er de døde? Emigrerede? Pensionerede?

Kun få er gået bort, men de fleste fylder op på forlagene, aviserne, på universiteterne og gymnasierne, i Danmarks Radio og TV2 – og ofte i cirkulation mellem disse. Er historien så nulstillet, eller har vi en pligt til at huske?

*“De store løgnere,
hvad er der blevet af dem?
Af dem bliver tilbage,
at vi har troet på dem.”*

Sådan synger Wolf Biermann, for der er et ideologisk efterslæb, en *hangover*, og et samfund skal ikke bare viske tavlen ren og åbne glemmehullet for al fortid. Løgnene og flosklerne er væk, men dem, der troede på dem, har stadig et ord at sige.

Når Bent Blüdnikow i dag hædres med Adam Smith-prisen, skyldes det hans utrættelige vilje til at huske og erindre. Og så holde fast i, at uden fortid bliver nutid og fremtid hovedløs.

Måske skyldes Bent Blüdnikows ihærdighed også en personlig vished om, at friheden ikke skal tages for givet. Da Blekingegadebanden i 1989 blev afsløret, stod han selv i deres “jødearkiv” sammen med andre fremtrædende danske jøder. Og det er næppe en beroligelse, når det nye koldkrigsleksikon skriver, at formålet med denne registrering til brug for PFLP var uklar.

Da Nils Gunder Hansen i 1996 blev ansat som redaktør på Berlingske Tidende, blev han forbavset over, at “borgerlighed og konservatisme som principielle positioner simpelthen ikke findes eller *fandtes* i Danmark på det tidspunkt. Jo, det fandtes som politiske partier, som interesser, som stil og påklædning, men bortset fra en lysende undtagelse som Henning Fønsmark ikke som gennemreflekterede grundholdninger”.

Udtalelsen siger dels noget om Nils Gunder Hansens manglende orientering (*Libertas* fandtes), men meget mere om det borgerlige Danmark, der var tamt, uartikuleret og orienteringsløst – dengang. To år senere kom Bent Blüdnikow til som debatredaktør, og med ham er Nils Gunder Hansens ord gjort grundigt til skamme.

Det får man ikke tak for i Danmark. Den, der bryder en konsensus, vil altid selv betale prisen. Heldigvis lever Bent Blüdnikow mere end nogen anden op til Poul Henningsens berømte udsagn: Rend mig i den offentlige mening!